

Nr 137.

Av herr **Bärg**, om *höjda anslag till kostnader för taxering till skatt å inkomst och förmögenhet samt till kostnader för fastighetstaxering år 1928.*

I årets statsverksproposition har Kungl. Maj:t under sjunde huvudtiteln äskat, bland annat, dels ett ordinarie förslagsanslag å 2,800,000 kronor till kostnader för taxering till skatt å inkomst och förmögenhet, dels ett extra förslagsanslag å 1,000,000 kronor till kostnader för fastighetstaxering år 1928.

Båda dessa anslag beteckna en sänkning i förhållande till vad som tidigare förekommit. Då enligt vad som av motiven för sänkningen synes framgå, avsikten torde vara att få till stånd en sänkning av arvodena till taxeringsnämndsordförandena och en dylik sänkning enligt vår på erfarenhet grundade uppfattning knappast kan undgå att medföra en försämring av taxeringsarbetet, vida mer betydelsefull än den besparing, varom här skulle vara fråga, anse vi en höjning av nämnda anslag böra ske. Beträffande det förra anslaget synes det gamla beloppet, 3,000,000 kronor, ingalunda för högt. Beträffande det senare anslaget åter utgår departementschefen från en sammanlagd kostnadssumma av 1,600,000 kronor. Då enligt vår mening detta belopp torde vara minst 300,000 kronor för lågt men kostnaden tänkts fördelad på två år, synes för närvarande en höjning med 200,000 kronor även å detta anslag böra ske.

Såsom saklig motivering bedja vi att få återropa bifogade skrifvelse till Konungen från länsstyrelsen i Malmöhus län, vilken i anledning av statsverkspropositionen i berörda punkt uttalar allvarliga bekymmer.

Jag får alltså hemställa,

att riksdagen måtte besluta, att förslagsanslagen till kostnader för taxering till skatt å inkomst och förmögenhet samt till kostnader för fastighetstaxering år 1928 måtte i riksstaten för budgetåret 1917—1928 upptagas med 3,000,000 resp. 1,200,000 kronor.

Stockholm den 21 januari 1927.

A. J. Bärg.

Till Konungen.

Härmed vågar länsstyrelsen i underdånighet giva uttryck åt de bekymmer, som länsstyrelsen icke kunnat undgå att känna vid genomläsning av statsverkspropositionen angående de föreslagna anslagen under sjunde huvudtiteln (23 och 24) till kostnader för taxering till skatt å inkomst och förmögenhet, samt till kostnader för fastighetstaxering år 1928.

Helt naturligt kan länsstyrelsen icke äga den överblick över förhållandena för hela riket, som egentligen borde förutsättas för ett rätt bedömande av dessa anslags tillräcklighet eller otillräcklighet, vadan länsstyrelsens synpunkter på frågan givetvis begränsas till det egna länet, men icke desto mindre har länsstyrelsen i känsla av eget ansvar för det mera eller mindre tillfredsställande sätt, på vilket taxeringsapparaterna här i länet funktionera, icke kunnat tillbakatränga en önskan att i underdånighet inför Eders Kungl. Maj:t framlägga sina synpunkter på frågan.

Vad först angår ordinarie förslagsanslaget till kostnader för taxering till skatt å inkomst och förmögenhet, har detta förut varit upptaget till 3,000,000 kronor, men har under budgetåret 1925—1926 överskridits med nära 77,000 kronor. Oaktat detta överskridande fick länsstyrelsen i följd sitt förslag till andel av beloppet nedprutat med icke mindre än 11,6 procent. Men vad värre var: det länsstyrelsen tilldelade beloppet förslog icke för bestämmande av ungefärligen samma arvoden, som utgått år 1925, utan en allmän nedsättning av arvodena nödvändiggjordes med omkring 10 procent, och detta huvudsakligen på den grund, att nya taxeringsdistrikt nödvändiggjorts. Det må väl under sådana förhållanden vara förlåtligt, om länsstyrelsen med verklig oro motser följderna av anslagens nedsättning i statsverkspropositionen.

Chefen för Eders Kungl. Maj:ts finansdepartement har i sitt anförande till statsrådsprotokollet påvisat utgifternas stegring, som framför allt inträdde år 1920, och han synes hava — vilket ju kan förefalla rätt naturligt — därav dragit den slutsatsen, att stegringen av utgifterna inträtt såsom en följd av, bland annat, penningvärdets sjunkande under de ifrågavarande åren. Och med denna utgångspunkt är det också alldeles följdriktigt, att han nu "med hänsyn till penningvärdets stegring funnit en sådan avvägning av ersättningarna för taxeringsarbetet böra kunna genomföras, att en jämkning nedåt av anslaget kan vidtagas".

Länsstyrelsen vågar emellertid i underdånighet betvivla, att utgångspunkten för nämnda resonemang är så alldeles oantastbar. Åtminstone vill länsstyrelsen i underdånighet göra gällande, att utgiftsbehovets stegring inom detta län hade helt andra orsaker, samt att penningvärdet icke ens i någon mån spelat in vid länsstyrelsens förslag till ersättningar. De faktorer, som härvid varit för länsstyrelsen avgörande, hava uteslutande sin grund dels i genomförandet av de i jämförelse med vad som ditills gällt rätt så krångliga skattelagarna, vilka ställt synnerligen stora krav på kvalifikationer hos ordförandena samt framför allt på deras uppoffring av tid och arbete för deklARATIONERNAS omsorgsfulla granskning, på det att icke alltför mycket av statens skatteintäkter skulle tillspilogivas, dels ock i synnerhet däruti, att undan för undan nödvändiggjorts taxeringsdistriktens uppdelning i flera distrikt, eftersom vid kroonbudets hos prövningsnämnden granskning av taxeringsarbetet inom länet visat sig, att distrikten varit för stora och en omsorgsfull granskning av dekla-

rationerna därför icke kunnat inom taxeringsnämnderna medhinnas. Det är således uteslutande omsorgen om taxeringsväsendet och dess uppbringande på högsta möjliga nivå, som här i länet föranlett utgifternas stegring.

Icke ett ögonblick skulle länsstyrelsen tveka att medgiva, att ifrågavarande ersättningar kunde tåla en ytterligare nedprutning, om länsstyrelsens ansvarskänsla icke lade hinder i vägen från att låta taxeringsapparaten i första instans nedsjunka till att åter bliva vad den tidigare i stor omfattning varit, nämligen en inregistreringsapparat för införande utan vidare i taxeringslängderna av deklarerade belopp. Finge taxeringsnämndsordförandenas arbete inskränka sig härtill, kunde de anses över hövan betalta med nu utgående arvoden. Något bekymmer för rekryteringen av ordförandeplatserna behövdes icke heller, ty aspiranter finnas alltid och prövningen av deras lämplighet kunde inskränkas till huvudsakligen deras skrivkunnighet samt förmågan att inlära tekniska handgrepp. Men utan att nu hava gjort en undersökning av vad taxeringsapparatus förändring till en inregistreringsapparat skulle betyda, vågar länsstyrelsen dock bestämt påstå, att den siffra, som i statsverkspropositionen beräknats såsom utbyte av inkomst- och förmögenhetsskatten, skulle behöva väsentligt nedbringas, i händelse taxeringsnämnderna skulle eftersätta den nog så behöfliga granskningen av deklARATIONERNA. Vad en sådan granskning betyder kan i någon mån bedömas därav, att kronoombudets eftergranskning här i länet aldrig lämnat så litet belopp, som hela taxeringsväsendet här i länet kostat.

Länsstyrelsen har också i sin tid vid avgivande av underdånigt utlåtande över ett förslag till ny taxeringsförordning, att föreläggas årets riksdag, fått det starkaste intryck av förslaget syfte att söka rycka upp taxeringsapparaten till att bliva vad den borde vara, nämligen en verkligt granskande myndighet med hela sitt arbete inriktat på åstadkommande av taxeringar, vilka så vitt möjligt borde avspegla de verkliga förhållandena. I sådant syfte skulle taxeringsmyndigheterna kunna bemyndigas att i förekommande fall erhålla tillgång till skattskyldigas bokföringar och för dessas granskning påkalla biträde av bokföringsexpenter. Om förslaget till en sådan ny taxeringsförordning vunnit Eders Kungl. Maj:ts nådiga gillande, synes detta i och för sig hava krävt en ökning av det ifrågavarande anslaget i stället för en minskning, helst som förslaget måste föranleda en ytterligare minskning av taxeringsdistriktens storlek och motsvarande ökning av dessas antal, så vitt taxeringsnämnderna skola medhinna att tillfredsställande utföra allt det arbete, som fordras av dem. En sådan ökning av distriktens antal blir i allt fall nödvändig redan på grund av tillämpningen av de nya skattelagar, vilka också torde komma att föreläggas årets riksdag. Dessa komma nämligen att ställa ytterligare krav på taxeringsnämndernas arbetskrafter och kvalifikationer.

Länsstyrelsen anser sig äga desto större anledning till oro över anslaget minskning, som redan den omständigheten att nya skattelagar införas, enligt länsstyrelsens tidigare erfarenhet kommer att medföra en betydande mängd avsägelser från dugliga taxeringsnämndsordförande, vilka med hänsyn till otillfredsställande betalning draga sig för det betydande arbete, som otvivelaktigt blir förenat med att sätta sig in uti en ny lagstiftning och tillämpa den. Även ur denna synpunkt synes anslaget minskning just nu vara rätt så betänkelig. För en länsstyrelse med 175 taxeringsdistrikt blir det sannerligen icke lätt att rekrytera två platser i varje taxeringsdistrikt, därest avsägelserna komma massvis, åtminstone om rekryteringen skall ske på sådant sätt, att icke allt för mycket av statens skatteintäkter skola genom bristfälliga taxeringar tillspillovas.

Sparsamhetssynpunkter äro för länsstyrelsen ingalunda främmande, men i

ett fall som detta kan sparsamheten bliva mångdubbelt dyrbarare än vad som besparas.

Samma betänkligheter, som nyss anförts, gälla icke i fråga om anslaget till en allmän omtaxering av fast egendom år 1928. Blir denna taxering mera eller mindre otillfredsställande, kan detta allenast i mindre avsevärd grad inverka på statens skatteintäkter.

För kommunalbeskattningen ävensom jämväl i andra avseenden, vilka icke här behöva omnämnas, är fastighetstaxeringens jämnhet och likformighet dock utav mycket stor betydelse.

I sitt anförande till statsrådsprotokollet har chefen för finansdepartementet meddelat, att 1922 års allmänna omtaxering kostade 2,167,000 kronor, samt därvid uttalat, att lika stort anslagsbehov torde man icke nu behöva räkna med. Vissa för 1922 års allmänna fastighetstaxering verkställda förarbeten torde icke i samma utsträckning bliva nödvändiga vid den för år 1928 ifrågasatta fastighetstaxeringen. På grund därav har anslaget beräknats till 1,600,000 kronor.

Det är ju icke uteslutet, att chefen för finansdepartementet härvid syftat på "vissa förarbeten", som utförts annorstädes än ute i orterna och som med anslaget betalats. Men om därmed åsyftats sådana förarbeten, som utförts hos länsstyrelserna och taxeringsmyndigheterna ute i orterna, så vågar länsstyrelsen i underdånighet även beträffande detta anslag uttala sina betänkligheter.

Även om länsstyrelsen vågar tro, att 1922 års allmänna omtaxering av fastigheter åtminstone i detta län slagit i stort sett väl ut, så måste man dock komma ihåg, att en sådan taxering aldrig kan påräknas bliva fullt tillfredsställande, då nya taxeringsgrunder första gången tillämpas. Vidare får icke glömmas, att fastighetsvärdena vid den tidpunkt, då 1922 års fastighetstaxering verkställdes, icke vunnit stabilitet utan befunno sig i ett läge, då pendeln svängde med krisartad hastighet från en toppunkt nedåt, utan att någon kunde uträkna, varest den slutligen skulle stanna. I sistberörda avseende torde år 1928 kunna antagas bliva en lyckligare tidpunkt för ett allvarligt försök till åstadkommande av en jämn och likformig fastighetstaxering. Länsstyrelsen för sin del har således i underdånighet den föreställningen, att alla de förarbeten, som kunna göras för utrönande av fastighetsvärdenas stabila läge, bliva än viktigare och nödvändigare år 1928 än 1922. Därtill kommer, att tiden förra gången endast delvis medgav möjligheter att i taxeringslängderna identifiera fastigheterna genom införande av noggranna jordregisterbeteckningar och arealer. Detta arbete måste vid 1928 års fastighetstaxering fullföljas samt för övrigt kompletteras jämväl på grund av nya jordstyckningar. Enligt länsstyrelsens underdåniga förmenande blir således detta taxeringsarbete år 1928 minst lika arbetssamt och krävande som år 1922, om icke än mera. I varje händelse blir det på nyss anförda skäl mera maktpåliggande.

Malmö i landskontoret den 20 januari 1927.

Fredrik Ramel.

G. V. Eiserman.